

Sygn. akt III AUa 1992/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Mazur (spr.)
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Grażyna Czyżak
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2016 r. w Gdańsku

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji A. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 sierpnia 2015 r.,
sygn. akt VII U 2369/14

oddala apelację.

SSA Grażyna Czyżak SSA Barbara Mazur SSA Iwona Krzeczowska – Lasoń

Sygn. akt III AUa 1992/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przeliczył A. M. wysokość emerytury przeliczając podstawę wymiaru od dnia 01 listopada 2013 r., tj. od daty przyznania emerytury oraz od dnia 01 lipca 2014 r., tj. od złożenia wniosku o doliczenie stażu pacy. Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął dotychczasowy, najkorzystniejszy dla ubezpieczonego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty z poprzedniej decyzji, tj. 131,91 % (z lat 1983 – 1992), okresy składkowe - 35 lat, 5 miesięcy i 23 dni oraz okresy nieskładkowe - 8 lat, 6 miesięcy i 17 dni. Po doliczeniu stażu pracy emerytura ubezpieczonego wyniosła 2.584,69 zł brutto , poprzednio wynosiła 2540,30 zł brutto.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. M. kwestionując sposób wyliczenia jego emerytury oraz domagając się obliczenia jej wysokości poprzez uwzględnienie nowej kwoty bazowej wobec wszystkich trzech składników emerytury, tj. części socjalnej, części składkowej i części nieskładkowej.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego organ rentowy wniósł o jego odrzucenie, wskazując, iż ubezpieczony polemizuje z treścią pisma organu rentowego z 22 września 2014 roku, niebędącym decyzją administracyjną, od którego odwołanie nie przysługuje.

Wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie VII U 2369/14 Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

1. oddalił odwołanie,
2. zasądził od A. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu I instancji:

A. M., urodzony dnia (...), z zawodu nauczyciel, od 2002 r. przyznane miał prawo do świadczenie przedemerytalnego.

W dniu 04 czerwca 2007 r. złożył do organu rentowego wniosek o prawo do emerytury w związku z ukończeniem ustawowego wieku emerytalnego. Decyzją z dnia 14 czerwca 2007 r. organ ten przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury, której wysokość obliczono przyjmując najkorzystniejszy wariant. Do obliczenia emerytury przyjął wskaźnik podstawy wymiaru 130,77 %.

W wyniku rozpoznania wniosku ubezpieczonego z dnia 22 listopada 2013 r. organ rentowy przyznał mu decyzją z dnia 29 listopada 2013 r. prawo do emerytury od dnia 01 listopada 2013 r.

Do obliczenia wysokości emerytury organ ten przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z poprzedniej decyzji w wysokości 130,77 %, kwotę bazową 1.775,89 zł oraz wynoszącą po przemnożeniu w/w wartości podstawę wymiaru w wysokości 2.322,33 zł, a także okresy składkowe – 34 lata, 8 miesięcy i 23 dni oraz okresy nieskładkowe – 8 lat, 6 miesięcy i 17 dni.

Ubezpieczony po nabyciu uprawnień zatrudniony był przez ponad 30 miesięcy i z tego tytułu podlegał ubezpieczeniom społecznym.

Zaskarżoną decyzją z dnia 18 sierpnia 2014 r. organ rentowy przeliczył ubezpieczonemu emeryturę, przeliczając podstawę wymiaru od dnia 01 listopada 2013 r., tj. od daty przyznania emerytury oraz od dnia 01 lipca 2014 r., tj. od złożenia wniosku o doliczenie stażu pacy. Do ustalenia wysokości emerytury pozwany przyjął dotychczasową podstawę wymiaru, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przyjęty z poprzedniej decyzji 131,91 (z lat 1983 – 1992) oraz okresy składkowe - 35 lat, 5 miesięcy i 23 dni oraz okresy nieskładkowe – 8 lat, 6 miesięcy i 17 dni. Po doliczeniu stażu pracy emerytura ubezpieczonego wyniosła 2.584,69 zł.

Do przeliczenia świadczenia przyjęto wynagrodzenie z lat 1983 – 1992 z tytułu zatrudnienia w Centralnym Zespole (...), Państwowej Operze i (...), Akademii (...), Wojskowego (...) Muzycznego, (...) S.A. oraz w Urzędzie Miejskim, w tym wynagrodzenie minimalne za okres od dnia 28 czerwca 1989 r. do dnia 30 czerwca 1989 r. Wskaźnik ustalony z w/w okresy wynosi 131,91 %.

Organ rentowy w piśmie z dnia 22 września 2014 r. wyjaśnił ubezpieczonemu podstawy i przesłanki wydania w/ w decyzji. Wyliczenie przez ten organ emerytury zgodnie z art. 53 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nastąpiło poprzez przyjęcie kwoty bazowej 1.775,89 zł uwzględnionej do obliczenia emerytury, przyznanej od dnia 05 lipca 2007 r. (tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego) oraz kwoty bazowej 24 % x 3.080,84 zł, przyjętej przy nowej emeryturze przyznanej od dnia 01 listopada 2013 r., nadto przyjęto staż 416 miesięcy składkowych i 102 miesiące

nieskładkowe, wskaźnik wysokości podstawę wymiaru – 131,91 %, kwotę bazową 3.080,84 (część socjalna), podstawę wymiaru 2.342,58 zł (1.775,89 x 131,91 %).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach ubezpieczeniowych, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana.

Sąd ten również nie znalazł podstaw do kwestionowania ich wiarygodności z urzędu. Dowód z dokumentów zgromadzonych w sprawie w zakresie, w jakim posłużyły do ustalenia stanu faktycznego, uznał za w pełni wiarygodny, gdyż dokumenty te nie budziły żadnych wątpliwości i nie były przez strony kwestionowane.

Zdaniem Sądu I instancji odwołanie ubezpieczonego od zaskarżonej decyzji nie jest zasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd ten wskazał, że zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.), dalej: ustawa, podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, stanowi:

1. podstawa wymiaru renty - w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do renty, z zastrzeżeniem art. 15 ust. 5, albo
2. podstawa wymiaru ustalona na nowo w myśl art. 15.

Z ustępu 2 wynika, że przepis ustęp 1 pkt 1 stosuje się przy ustalaniu podstawy wymiaru:

1. emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury;
2. renty z tytułu niezdolności do pracy dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do tej renty albo do emerytury.

W myśl art. 53 ust. 1 ustawy emerytura wynosi:

1. 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4,

oraz

2. po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
3. po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych

- z uwzględnieniem art. 55.

Ustęp 2 przepisu wskazuje, że przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy.

Z kolei zgodnie z art. 53 ust. 3 ustawy emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Jednakże zgodnie z art. 53 ust. 4 ustawy ustępu 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

W tym miejscu Sąd Okręgowy zauważył, że powyższy wymóg został spełniony przez wnioskodawcę, bowiem niewątpliwie przepracował on wymagane 30 miesięcy.

Jak przyjmuje judykatura, przeliczenie określone w art. 53 ust. 4 w związku z ust. 3 ustawy ma charakter jednorazowy. Dotyczy tylko sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej rentę lub emeryturę (wcześniejszą lub w obniżonym wieku), po czym osiąga powszechny wiek emerytalny i występuje o przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4 (wyrok S.A. w Krakowie z dnia 27 marca 2013 r., III AUa 1331/12).

W ocenie Sądu I instancji dla rozstrzygnięcia przedmiotowego sporu kluczowa jest uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009 r. w sprawie I UZP 6/09, w której przyjęto, że kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy).

W uzasadnieniu tej uchwały wskazano, że emerytura składa się z części socjalnej (art. 53 ust. 1 pkt 1) oraz z części stażowej, zależnej od podstawy jej wymiaru (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3). Obie części zależą od kwoty bazowej, część socjalna bezpośrednio jako 24 % kwoty bazowej, a podstawa wymiaru pośrednio, gdyż wpierw wylicza się wskaźnik wysokości podstawy wymiaru i mnoży się go przez kwotę bazową (art. 15). Kwota bazowa wynosi 100 % przeciętnego wynagrodzenia pomniejszonego o potrącone od ubezpieczonych składki na ubezpieczenia społeczne (art. 19). Algorytm zawarty w art. 53 ma zastosowanie do obliczenia emerytury wcześniejszej oraz do emerytury później ustalonej w związku z uzyskaniem "zwykłego" wieku emerytalnego. Przy ustalaniu pierwszej emerytury ta sama kwota bazowa przyjmowana jest do części socjalnej i do podstawy wymiaru. Taka tożsamość kwoty bazowej nie musi się powtórzyć przy ustalaniu nowej emerytury, gdy po ustaleniu wcześniejszej emerytury ubezpieczony podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zmiana art. 53 od dnia 01 lipca 2004 r. (ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. Nr 121, poz. 1263) poprzez dodanie przepisów ust. 3-5 wywołała wątpliwość, czy emeryt mający ustalone prawo do wcześniejszej emerytury i który podlegał co najmniej 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym ma prawo do obliczenia obu części później ustalonej emerytury (powszechnej) według aktualnej kwoty bazowej, czy jedynie do obliczenia jej części socjalnej. Zgodnie z przepisem art. 53 ust. 3 emeryturę nową, której podstawę wymiaru stanowi podstawa emerytury poprzedniej (wcześniejszej), oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury. Z kolei przepis art. 53 ust. 4 stanowi, że rozwiązania z ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia (emerytury wcześniejszej), którego podstawę wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Kluczem do rozstrzygnięcia zagadnienia jest przepis art. 53 ust. 1 pkt 1, gdyż odnosi się do obliczenia części socjalnej emerytury i tylko do tej części mają zastosowanie przepisy ust. 3 i 4, dodane wskazaną ustawą zmieniającą. Przed zmianą art. 53 ust. 1 pkt 1 stanowił, że emerytura w części socjalnej wynosi 24 % kwoty bazowej, o której mowa w art. 19. Po zmianie art. 53 ust. 1 pkt 1 stanowi, że emerytura w części socjalnej wynosi 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4. Po zmianie art. 53 ust. 1 pkt 1 jednoznacznie zatem stwierdza, że nowe rozwiązanie z ust. 3 i 4 odnosi się tylko do części socjalnej emerytury. Uzasadnia to stwierdzenie, że kolejną emeryturę w części socjalnej ustala się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, chyba że zainteresowany po nabyciu wcześniejszej emerytury podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 3 i 4). Skoro zatem przepisy ust. 3 i 4 odnoszą się tylko do części socjalnej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1), a nie do jej części stażowej (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3), to rozwiązanie zawarte w ust. 3 i 4 art. 53 nie dotyczy modyfikacji podstawy wymiaru emerytury. Nieuprawnione jest zatem założenie, iż przepis ust. 4 wyłącza stosowanie poprzedniej kwoty bazowej ("tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru") nie tylko do obliczenia części socjalnej, lecz również do obliczenia podstawy wymiaru nowej emerytury. Przepis ust. 4 nie ma samodzielnego znaczenia, gdyż ściśle łączy się z przepisem ust. 3 i zastosowanie obu odnosi się tylko do części socjalnej emerytury, albowiem ustawodawca tylko

taki zakres ich działania wyraźnie zastrzegł w art. 53 ust. 1 pkt 1. Przepis ust. 4 wyłącza więc jedynie regułę, że nowej kwoty bazowej nie stosuje się do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4).

Inne w ocenie Sądu Najwyższego zapatrywanie na znaczenie przepisu art. 53 ust. 4, łączone z wprowadzeniem aktualnej kwoty bazowej do obliczenia podstawy wymiaru nowej emerytury, nie jest zasadne, gdyż przepis art. 53 nie zajmuje się ustalaniem podstawy wymiaru emerytury. Przed jego zastosowaniem podstawa wymiaru musi być już ustalona (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3). Pytanie o kwotę bazową w części stażowej emerytury nowej (zwykłej) po emeryturze wcześniejszej sprowadza się tylko do pytania o podstawę wymiaru poprzedniej emerytury. Ustawa emerytalna ściśle określa podstawę wymiaru poprzedniej emerytury a zarazem kwotę bazową przyjmowaną do jej ustalenia. Dla pierwszej emerytury podstawę wymiaru ustala się na podstawie art. 15 w związku z art. 19, a dla kolejnej na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1. Podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury stanowi podstawa wymiaru poprzedniej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje przypadające w okresie następującym po ustaleniu emerytury (art. 21 ust. 1 pkt 1 w związku z ust. 2 pkt 1). W obliczeniu emerytury zwykłej po wcześniejszej nie ma zastosowania przepis art. 21 ust. 1 pkt 2, czyli nie jest możliwe ustalenie podstawy wymiaru nowej (powszechnej) emerytury na nowo w myśl art. 15. Wynika to z odniesienia reguły ustalania podstawy wymiaru nowej emerytury tylko do przepisu art. 21 ust. 1 pkt 1, czyli do podstawy wymiaru poprzedniej emerytury. Brak jest zatem podstawy prawnej, która pozwalałaby przyjąć nową kwotę bazową do obliczenia podstawy wymiaru nowej (kolejnej) emerytury. Uzyskanie pierwszej emerytury łączy się z zastosowaniem określonej kwoty bazowej do ustalenia jej podstawy wymiaru i dalej emerytura powiązana jest z tą podstawą wymiaru emerytury. Podstawy tej nie zmienia przepis art. 53, w oparciu o który oblicza się później ustalaną emeryturę. Innymi słowy, dodane przepisy ust. 3 i 4 nie dotyczą zmiany kwoty bazowej w podstawie wymiaru emerytury. Przepis art. 53 ust. 4 wymaga tylko zmiany kwoty bazowej w części socjalnej emerytury, gdy zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 53 ust. 3 i 4 w związku z ust. 1 pkt 1).

Powyższą wykładnię można uzupełnić o dalszą analizę, w szczególności wskazanie, że zmiana art. 53 od dnia 01 lipca 2004 r., przez wprowadzenie regulacji ujętej w jego przepisach ust. 3 i 4, niewątpliwie łączy się z odejściem od akceptowanego w orzecznictwie stosowania nowej kwoty bazowej do obliczania części socjalnej nowego świadczenia (zob. uchwały S.N.: z dnia 29 października 2002 r., III UZP 7/02, OSNP 2003 nr 2, poz. 42 i z dnia 28 czerwca 2005 r., III UZP 1/05, OSNP 2005 nr 24, poz. 395). Jasna w założeniu ustawodawcy pierwotna treść przepisu art. 53 nie była tak klarowna w wykładni sądowej, która w emeryturze po rencie do ustalenia części socjalnej przyjmowała kwotę bazową z chwili wniosku o emeryturę. Taki rezultat wykładni art. 53 nie był aprobowany, czemu dano jednoznaczny wyraz w treści wprowadzonych do art. 53 przepisów ust. 3 i 4. Według tej zmiany regułą jest obliczanie części socjalnej kolejnej emerytury od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru - art. 53 ust. 3. Wyjątkiem od niej jest tylko przepis z ust. 4. Trybunał Konstytucyjny nie stwierdził niekonstytucyjności tego rozwiązania (wyrok z dnia 24 kwietnia 2006 r., P 9/05, OTK-A 2006 nr 4, poz. 46). Ustawodawca rozszerzając regulację art. 53 o przepisy ust. 3 i 4 wyraźnie w ten sposób wskazał, że przy braku 30 miesięcy ubezpieczenia społecznego emeryturę oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru emerytury. Stwierdził zatem, że sama zmiana emerytury wcześniejszej na zwykłą nie powoduje stosowania nowej kwoty bazowej do ustalenia części socjalnej nowej emerytury. Wykładnia art. 53 ust. 1 potwierdza więc wspólny algorytm do obliczania emerytury pierwotnej (wcześniejszej) i kolejnej (zwykłej), jednak nie dla sekwencji takiej jak w przedstawionym zagadnieniu, gdyż wówczas zastosowanie ma przepis art. 53 ust. 1 pkt 1, odwołujący się do rozwiązania z ust. 3 i 4 ("z zastrzeżeniem ust. 3 i 4"). Podstawowa reguła wyraźnie zatem stanowi, że po przejściu na nowe świadczenie ustalenie części socjalnej emerytury na podstawie aktualnej nowej kwoty bazowej nie jest możliwe, z wyjątkiem sytuacji określonej w przepisie ust. 4 art. 53. Zatem tylko wysokość części socjalnej emerytury wypełnia zakres nowej regulacji z art. 53 ust. 3 i 4, czyli dopuszczalność stosowania nowej kwoty bazowej (z chwili wniosku o emeryturę lub nabycia do niej prawa) do części socjalnej nowej emerytury.

Sąd Okręgowy podkreślił, że powyższy pogląd został zaakceptowany i należy go uznać za ugruntowany w późniejszym orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego (m.in. wyrok S.N. z dnia 10 sierpnia 2010 r., I UK 21/10), jak i sądów powszechnych (m.in. wyrok S.A. w Poznaniu z dnia 10 października 2013 r., III AUa 393/13, wyrok S.A. w Szczecinie z dnia 15 maja 2014 r., III AUa 933/13). Sąd ten w niniejszej sprawie w całości podzielił powyższe stanowisko.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy Sąd I instancji uznał, że kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała co najmniej trzydziści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury. W obecnym bowiem brzmieniu art. 53 ust. 1 pkt 1 jednoznacznie należy uznać, iż nowe rozwiązanie z ust. 3 i 4 odnosi się tylko do części socjalnej emerytury.

Równocześnie Sąd ten nie podzielił argumentacji przywołanej przez ubezpieczonego w zakresie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 08 maja 2008 r. w sprawie I UZP 1/08 – mając na uwadze, że jest to pogląd wcześniejszy od uchwały z 2009 r., jednostkowy, nadto przytoczona wyżej uchwała pod sygn. I UZP 6/09 stanowi uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego i jak wskazano, wyznaczyła późniejszy i aktualny kierunek orzecznictwa w przedmiotowym zakresie. Skoro zatem przepisy ust. 3 i 4 odnoszą się tylko do części socjalnej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1), a nie do jej części stażowej (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3), to rozwiązanie zawarte w ust. 3 i 4 art. 53 nie dotyczy modyfikacji podstawy wymiaru emerytury. Nieuprawnione jest zatem założenie, że przepis ust. 4 wyłącza stosowanie poprzedniej kwoty bazowej ("tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru") nie tylko do obliczenia części socjalnej, lecz również do obliczenia podstawy wymiaru nowej emerytury. Przepis ust. 4 nie ma samodzielnego znaczenia, gdyż ściśle łączy się z przepisem ust. 3 i zastosowanie obu odnosi się tylko do części socjalnej emerytury, albowiem ustawodawca tylko taki zakres ich działania wyraźnie zastrzegł w art. 53 ust. 1 pkt 1.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw do spełnienia żądania ubezpieczonego, zawartego w jego odwołaniu i dokonania przeliczenia należnego mu świadczenia emerytalnego z uwzględnieniem kwoty bazowej zarówno dla części socjalnej, jak i stażowej jego emerytury.

Mając powyższe na uwadze, na zasadzie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w zw. z przywołanymi wyżej przepisami, Sąd ten orzekł w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach procesu, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 3 ust. 1 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013 r., poz. 490 ze zm.), orzekł jak w pkt 2 sentencji wyroku..

Apelację od powyższego wyroku wywiódł A. M. kwestionując przyjęcie przez Sąd I instancji, że w zaskarżonej decyzji organ rentowy prawidłowo ponownie przeliczył wysokość jego emerytury, przyjmując jedynie do obliczenia części socjalnej aktualną kwotę bazową oraz powołując się na art. 110, 111 i 114 ustawy emerytalnej.

Pismem procesowym z dnia 15 października 2015 r., w uzupełnieniu braków formalnych apelacji, A. M. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie tego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto skarżący podał kwotę 4.446,12 zł jako wartość przedmiotu zaskarżenia.

Pismem procesowym z dnia 28 grudnia 2015 r., precyzując stanowisko wyrażone w apelacji, skarżący zaskarżył wyrok z dnia 11 sierpnia 2015 r. w całości zarzucając mu naruszenie art. 53 ust. 4 w zw. z art. 110 ustawy emerytalnej poprzez ich niezastosowanie wskutek niewłaściwej interpretacji przejawiającej się w uznaniu, że przy spełnieniu wszelkich ustawowych przesłanek – na podstawie art. 53 ust. 4 możliwe jest przeliczenie świadczenia wyłącznie w zakresie części socjalnej emerytury i w konsekwencji powyższego, zaniechanie zastosowania art. 110 w celu ponownego przeliczenia wysokości świadczenia. Ponadto wnosił o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania w

całości, ewentualnie uchylenie tego wyroku i przekazani sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja A. M. nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleniem lub zmianą wyroku Sądu I instancji.

Spór w niniejszej sprawie koncentruje się na kwestii, czy wobec podlegania wnioskodawcy przez okres ponad 30 miesięcy ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia, po ustaleniu mu decyzją organu rentowego z dnia 14 czerwca 2007 r. prawa do wcześniejszej emerytury, przy ustalaniu mu prawa do emerytury w zwykłym wieku emerytalnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru emerytury wcześniejszej, zarówno część socjalna, jak i podstawa wymiaru (część stażowa) tego świadczenia winna podlegać wyliczeniu z uwzględnieniem kwoty bazowej obowiązującej w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej.

Sąd II instancji w pełni podziela stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2009 r. w sprawie I UZP 6/09, publik. LEX nr 515915, zgodnie z którym kwotę bazową obowiązującą w dacie złożenia wniosku o emeryturę na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej przez osobę mającą ustalone prawo do wcześniejszej emerytury, która podlegała, co najmniej trzydzieści miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, uwzględnia się tylko do obliczenia części socjalnej później ustalonej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 4 ustawy emerytalnej).

Powyższe stanowisko uznać należy za ugruntowane w judykaturze Sądu Najwyższego i Sądów powszechnych (por. przykładowo wyrok S.N. z dnia 10 sierpnia 2010 r., I UK 21/10, LEX nr 653660, wyroki S.A. w Szczecinie: z dnia 15 maja 2014 r., III AUa 933/13, LEX nr 1474843 i z dnia 07 listopada 2013 r., III AUa 387/13, LEX nr 1425559, wyrok S.A. w Poznaniu z dnia 10 października 2013 r., III AUa 393/13, LEX nr 1391973 i wyrok S.A. w Gdańsku z dnia 17 września 2013 r., III AUa 133/13, LEX nr 1403661).

Zasadnie zatem Sąd Okręgowy uznał odmienne stanowisko, wyrażone w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 08 maja 2008 r. w sprawie I UZP 1/08, OSNP 2008/23-24/353, za jednostkowe i nieaktualne.

Sąd Apelacja wskazuje, że dodane do art. 53 ustawy emerytalnej od dnia 01 lipca 2004 roku ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264) przepisy ust. 3-5 mają zastosowanie tylko do części socjalnej świadczenia emerytalnego (art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej).

Tym samym stosownie do treści art. 53 ust. 3 ustawy emerytalnej w przypadku ustalania prawa do emerytury w wieku powszechnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru wcześniejszej emerytury ustala się to późniejsze świadczenie od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru wcześniejszej emerytury.

Wyłom od tej zasady stanowi art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej z treści, którego wynika, że część socjalną emerytury w wieku powszechnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru wcześniejszej emerytury wylicza się z uwzględnieniem nowej kwoty bazowej pod warunkiem, że zainteresowany po nabyciu wcześniejszej emerytury podlegał, co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Ponieważ przepisy art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej odnoszą się tylko do części socjalnej emerytury (art. 53 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej), a nie do jej części stażowej (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej), to przedstawiony wyżej, zawarty w tych przepisach mechanizm, umożliwiający zastosowanie nowej kwoty bazowej nie znajduje zatem zastosowania do ustalenia podstawy wymiaru (części stażowej) emerytury w wieku powszechnym, której podstawę

wymiaru (jak w niniejszej sprawie) stanowi podstawa wymiaru wcześniejszej emerytury (art. 21 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej).

Inne zapatrywanie na znaczenie przepisu art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, łączone z wprowadzeniem aktualnej kwoty bazowej do obliczenia podstawy wymiaru nowej emerytury, nie jest zasadne, gdyż przepis art. 53 ustawy emerytalnej nie zajmuje się ustalaniem podstawy wymiaru emerytury. Przed jego zastosowaniem podstawa wymiaru musi być już ustalona (art. 53 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy emerytalnej). Pytanie o kwotę bazową w części stażowej emerytury nowej (zwykłej) po emeryturze wcześniejszej sprowadza się tylko do pytania o podstawę wymiaru poprzedniej emerytury (por. uchwała S.N. z dnia 10 września 2009 r. w sprawie I UZP 6/09, publik. LEX nr 515915).

Nie znajduje zatem podstaw prawnych stanowisko, zgodnie z którym z uwagi na spełnienie przez wnioskodawcę przesłanek z art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej „nowa” kwota bazowa podlega uwzględnieniu nie tylko do obliczenia części socjalnej, lecz również do obliczenia podstawy wymiaru (części stażowej) emerytury ubezpieczonego w wieku powszechnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru emerytury wcześniejszej.

Sąd Apelacyjny zauważa ponadto, że uwzględnienie do wyliczenia części stażowej emerytury w wieku powszechnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru wcześniejszej emerytury „nowej” kwoty bazowej stałoby również w sprzeczności z treścią art. 21 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust. 2 pkt 1 ustawy emerytalnej, który nakazuje za podstawę wymiaru emerytury dla osoby, która wcześniej miała ustalone prawo do emerytury przyjmować podstawę wymiaru wcześniejszej emerytury w wysokości uwzględniającej rewaloryzację oraz wszystkie kolejne waloryzacje, przypadające w okresie następującym po ustaleniu prawa do tego świadczenia.

Sąd ten odnosząc się natomiast do wzajemnej relacji przepisów art. 53 ust. 4 i art. 110 ustawy emerytalnej stwierdza, że stanowią one o dwóch odrębnych instytucjach ustawy emerytalnej, których sensu nie można korygować przez wzajemne odwoływanie się jednej do drugiej.

Przepis art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej pozostając w ścisłym związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy emerytalnej odnosi się do ustalania części socjalnej emerytury, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 (renta) lub ust. 2 (pkt 1 emerytura), nie dotyczy zaś ustalania podstawy wymiaru tej emerytury.

Tymczasem przepis art. 110 ustawy emerytalnej daje podstawę materialno-prawną do ponownego obliczenia (już ustalonej) emerytury (także wcześniejszej) zarówno w odniesieniu do jej części socjalnej (nowa kwota bazowa), jak i jej części stażowej (podstawa wymiaru świadczenia ustalana na nowo w myśl art. 15 ustawy emerytalnej z nową kwotą bazową) pod warunkiem spełnienia wymienionych w tym przepisie przesłanek.

Wskazać też należy, że w art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej chodzi tylko o sam okres ubezpieczenia, czyli nie ma znaczenia wysokość składki (podstawy jej wymiaru) w okresie owych „co najmniej 30 miesięcy ubezpieczenia”. Natomiast w przepisie art. 110 ustawy emerytalnej znaczenie ma nie tyle sam okres ubezpieczenia, co właśnie wielkość składki, która pozwala osiągnąć wymagany wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyższy od poprzednio obliczonego - w sytuacji objętej przepisem ust. 1 art. 110 ustawy emerytalnej - albo wynoszący, co najmniej 130 % w sytuacji z przepisu ust. 2 art. 110 ustawy emerytalnej. Nadto przepis art. 53 (w tym ust. 4) ustawy emerytalnej stosuje się z urzędu do ustalenia wysokości emerytury, natomiast tryb przeliczenia podstawy wymiaru z art. 110 ustawy emerytalnej tylko na wniosek zainteresowanego. Łącznikiem przepisów art. 53 i art. 110 ustawy emerytalnej, lecz tylko o znaczeniu faktycznym, może być okres ubezpieczenia po nabyciu wcześniejszej emerytury wynoszący, co najmniej 30 miesięcy.

Tym samym uznać należy, że wobec spełnienia przez A. M. przesłanek zastosowania art. 53 ust. 4 ustawy emerytalnej, jedynie część socjalna jego emerytury w powszechnym wieku emerytalnym, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru wcześniejszej emerytury, podlegała ustaleniu z uwzględnieniem „nowej” kwoty bazowej natomiast ustalenie podstawy wymiaru tego świadczenia (części stażowej) następowało z uwzględnieniem tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru.

Prawidłowo zatem organ rentowy w zaskarżonej decyzji z dnia 18 sierpnia 2014 r. jedynie do obliczenia części socjalnej emerytury wnioskodawcy w powszechnym wieku emerytalnym zastosował kwotę bazową, ostatnio przyjętą do ustalenia podstawy wymiaru, tj. w kwocie 1.775,89 zł.

Nie zachodzą w niniejszej sprawie przesłanki do zastosowania przepisów: art. 110, art. 111 i art. 114 ustawy emerytalnej.

W przypadku art. 110 ustawy emerytalnej konieczne jest wskazanie do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia podstawy przypadającej w całości lub w części po przyznaniu świadczenia. W praktyce chodzi o wskazanie do uwzględnienia wyliczenia podstawy zarobków stanowiących podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne uzyskanych już po przyznaniu emerytury. Przeliczenie to wchodzi w grę tylko w przypadku uzyskania wyższego niż dotychczasowy wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia.

Przeliczenie na podstawie art. 111 ustawy emerytalnej dotyczy tylko wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia, ponieważ zgodnie z ust. 2 tego przepisu ewentualny nowy, wyższy wskaźnik mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia (zatem nie przez nową kwotę bazową).

Przepis art. 114 ustawy emerytalnej stanowi zaś ogólną podstawę prawną pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji w przedmiocie prawa do świadczenia lub jego wysokości.

Żaden z tych przepisów nie znajduje zastosowania w sytuacji, gdy ubezpieczony pobierał wcześniej rentę lub emeryturę (wcześniejszą lub w obniżonym wieku), po czym osiąga powszechny wiek emerytalny i występuje o przeliczenie emerytury w trybie art. 53 ust. 3 i 4 ustawy emerytalnej (jak w niniejszej sprawie).

Niezasadnie apelujący powołuje się na przepisy: art. 110, art. 111 i art. 114 ustawy emerytalnej, ponieważ w niniejszej sprawie podstawę prawną jego wniosku o przeliczenie wysokości emerytury stanowią przepisy art. 53 ust. 1 i 4 ustawy emerytalnej.

Wobec powyższego, uznając apelację A. M. za bezzasadną, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA Grażyna Czyżak SSA Barbara Mazur SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń